

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2017/2018**

HISTORIA

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 16 stron (zadania 1-21).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

--	--	--

Etap: wojewódzki

**Czas pracy:
90 minut**

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	2	1	4	1	3	3	4	2	3	2	3	2	2	4	4	2	3	3	4	4	4	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																						

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadanie 1. (2p.)

Na podstawie fragmentu Konstytucji Królestwa Polskiego oraz wiedzy własnej wybierz poprawne zakończenie zdań.

Art. 1. Królestwo Polskie jest na zawsze połączone z Cesarstwem Rosyjskim. [...]

Art. 3. Korona Królestwa Polskiego jest dziedziczną w osobie naszej i naszych potomków, dziedziców i następców podług porządku następstwa, ustanowionego dla tronu cesarsko - rosyjskiego.

Art. 4. Ustawa konstytucyjna oznacza sposób i prawidła sprawowania władzy najwyższej.

Art. 5. Król w przypadku swojej nieprzytomności mianuje namiestnika, który powinien mieszkać w Królestwie. Namiestnik podług woli odwołanym być może.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 111.

1. Na mocy zacytowanej konstytucji Królestwo Polskie **nie było**

- A. monarchią elekcyjną.
- B. połączone trwale z Rosją.
- C. dziedzicznie władane przez carów rosyjskich.
- D. zależne od władców rosyjskich.

2. Królestwo Polskie utworzono w roku

- A. 1807
- B. 1815
- C. 1830
- D. 1864

Zadanie 2. (1p.)

Wydarzenia w tabelce uszereguj w kolejności chronologicznej od 1 do 4. Cyfrą 1 oznacz wydarzenie najwcześniejsze a cyfrą 4 najpóźniejsze.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Wybuch powstania listopadowego	
B	Zjednoczenie Włoch	
C	Rabacja galicyjska	
D	Wiosna Ludów w Europie	

Zadanie 3. (4p.)

Poniższa ilustracja nawiązuje do wydarzenia, które nazwano „Tańczącym kongresem”. Na podstawie ilustracji i wiedzy własnej odpowiedz na pytania.

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 77.

- A. W którym roku miało miejsce ukazane na ilustracji wydarzenie?
- B. Podaj nazwę miasta, w którym odbył się kongres.
- C. Podaj nazwę sojuszu, który utworzyli bezpośrednio po kongresie trzej władcy ukazani w centralnej części ilustracji.

-
- D. Podaj nazwę **jednego** z państw, które wzięło udział w utworzeniu wyżej wymienionego sojuszu.

.....

Zadanie 4. (1p.)

Ilustracja przedstawia zdobycie Arsenalu w nocy z 29 na 30 listopada 1830 r. Na podstawie wiedzy własnej podaj przykład innego wydarzenia, które miało miejsce w tę noc i związane jest z wybuchem powstania listopadowego.

wikimedia.org (dostęp: 28.10.18).

Zadanie 5. (3p.)

Wymień trzy skutki upadku powstania listopadowego na ziemiach polskich.

-

-

-

Zadanie 6. (3p.)

Poniższa karykatura nawiązuje do procesu zjednoczenia jednego z państw europejskich. Na podstawie rysunku oraz wiedzy własnej odpowiedz na poniższe pytania.

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 26.

A. Podaj nazwę państwa, którego zjednoczenie symbolicznie przedstawiono na rysunku.

.....

B. Podaj nazwisko polityka, który tego zjednoczenia dokonał.

.....

C. Podaj rok, w którym proces jednoczenia został zakończony.

.....

Zadanie 7. (4p.)

Poniżej podano pięć przyczyn powstań narodowych. Spośród nich wybierz dwie dotyczące powstania listopadowego i dwie odnoszące się do powstania styczniowego. Jedna z przyczyn nie pasuje do żadnego ze wskazanych powstań. Poprawne odpowiedzi zapisz w odpowiednich kolumnach tabelki.

- nieprzestrzeganie konstytucji Królestwa Polskiego przez cara
- branka do wojska rosyjskiego
- wkroczenie wojsk austriackich do Krakowa
- obawa wykrycia spisku w Szkole Podchorążych
- działalność Białych i Czerwonych

	Powstanie	Przyczyny powstania
A	Listopadowe	
B	Styczniowe	

Zadanie 8. (2p.)

Na podstawie lektury *Ernest Malinowski i inni. Polscy inżynierowie w Ameryce Południowej* Bolesława Orłowskiego odpowiedz na pytania.

A. Co jest największym osiągnięciem inżynierskim Ernesta Malinowskiego?

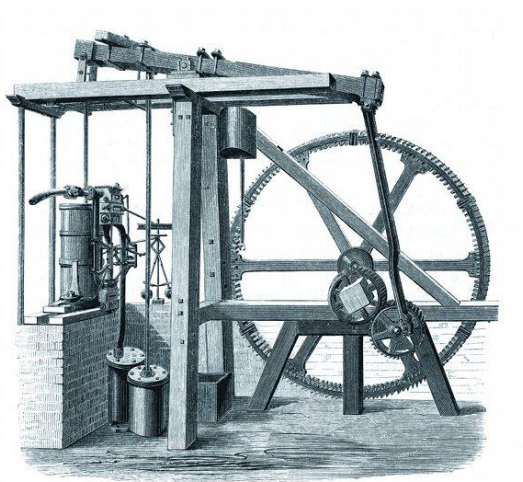
.....

B. Podaj nazwę państwa, w którym powyższa inwestycja została przeprowadzona.

.....

Zadanie 9. (3p.)

Na ilustracji przedstawiono model maszyny parowej. Na podstawie zamieszczonej ilustracji i wiedzy własnej odpowiedz na pytania.

www.howitworksdaily.com (dostęp: 21.01.18).

1. Wśród poniższych postaci wskaż twórcę maszyny parowej.
A. John Kay
B. James Watt
C. Samuel Morse
D. Benjamin Franklin
2. Podaj dwa przykłady późniejszego zastosowania silnika parowego w różnych dziedzinach życia i gospodarki.

-

-

Zadanie 10. (2p.)

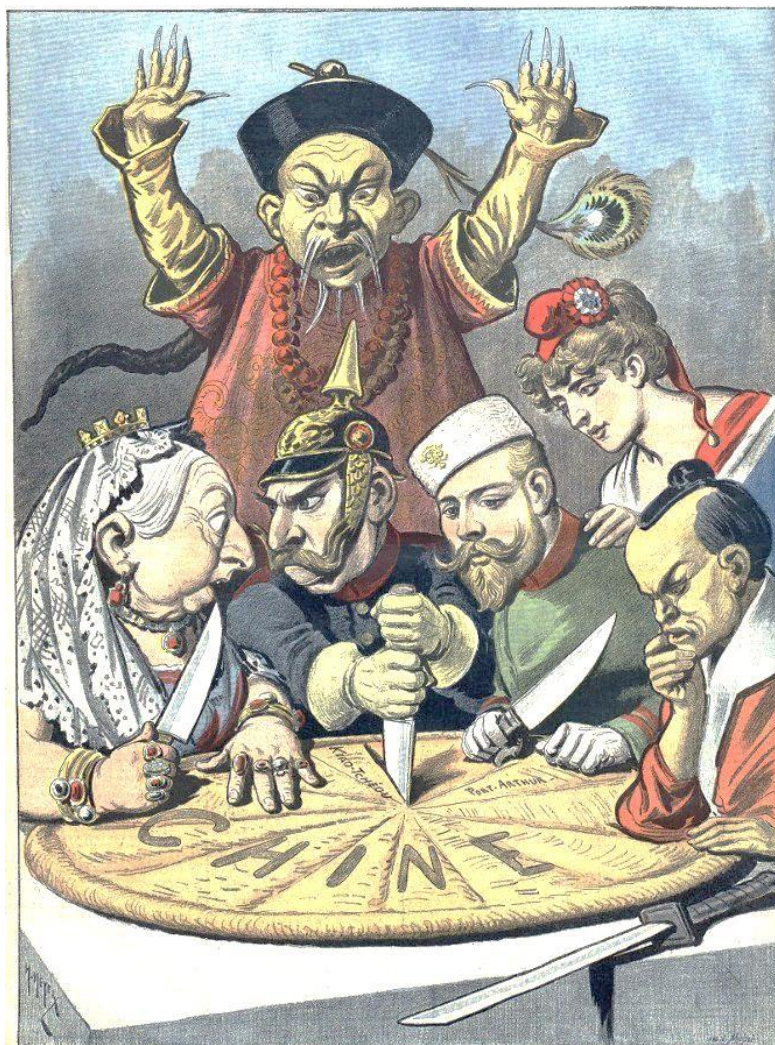
Na podstawie lektury *Ernest Malinowski i inni. Polscy inżynierowie w Ameryce Południowej* Bolesława Orłowskiego podaj nazwy dwóch inwestycji, które przeprowadzili bądź w nich uczestniczyli polscy inżynierowie oraz naukowcy pod koniec XIX i na początku XX wieku na kontynencie afrykańskim lub azjatyckim.

-

-

Zadanie 11. (3p.)

Na podstawie poniższej karykatury oraz wiedzy własnej odpowiedz, czy poniższe zdania zawierają informację prawdziwą bądź fałszywą. Wpisz w odpowiednie rubryki tabeli *Prawda* lub *Falsz*.

histmag.org (dostęp: 21.01.18).

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych*, Czasy nowożytne, Toruń 2004, s. 16.

		Prawda/Falsz
A	Państwem, o które toczy się spór między władcami są Chiny.	
B	Wśród ukazanych monarchów jest przedstawicielka Wielkiej Brytanii.	
C	Wszystkie postacie siedzące wokół stołu reprezentują kraje europejskie.	

Zadanie 12. (2p.)

Na podstawie poniższego tekstu źródłowego podaj dwa przykłady, w jaki sposób polscy uczniowie bronili się przed rusyfikacją.

Wspomnienia z czasów szkolnictwa rosyjskiego w byłym Królestwie Polskim 1868-1915 r.

Po objęciu władzy w kraju w r. 1883 przez gen. gub. Hurkę, oblicze Apuchтина od razu się zmieniło. Dzięki temu, że Apuchтин przestał przyjmować Polaków na posady nauczycielskie, liczba Rosjan nauczycieli gwałtownie zaczęła się zwiększać, a rusyfikacja i ucisk młodzieży w szkołach dochodził do monstrualnych rozmiarów [...]. Surowo zabroniono czytania i posiadania polskich książek, a kontrola była tak ścisła, że przy odwiedzaniu stacji uczniowskich przeglądano książki każdego ucznia i przetrząsano sienniki, kufry z rzeczami, czy tam nie było schowanych książek polskich.

Żadne tego rodzaju represje nie pomogły. Uczniowie mieli książki polskie, czytali je, tworzyli biblioteki, kółka samokształceniowe w języku polskim. Biblioteki znajdowały się w pewnych miejscach, przeważnie w lokalach kolegów, mieszkających u rodziców wolnego zawodu, gdzie też kolejno odbywały się posiedzenia kółek.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 103.

-
-

Zadanie 13. (2p.)

Na podstawie poniższego tekstu podaj dwa przykłady złych warunków pracy robotników, na jakie zwraca uwagę inspektor fabryczny.

Ze sprawozdania inspektora fabrycznego w guberni piotrkowskiej - 1886 rok.

[...] Długość dnia roboczego w fabrykach jest nadzwyczaj różnorodna i waha się 12-15 godzin na dobę dla dorosłych i 8-10 godzin dla małoletnich z przerwami 1-2 godzin dla jednych i drugich na obiad, śniadanie i podwieczorek. Najdłuższy dzień roboczy praktykuje się w dużych przędzalniach bawełny i w drobnych przędzalniach wełny. Praca nocna jest praktykowana tylko w kilku fabrykach, przy czym praca nocna trwa 10-12 godzin z przerwą na 1/2-1 godziny na kolację, a pracują w nocy tylko mężczyźni powyżej 17 lat [...]

Warunki sanitarne większości fabryk są do tego stopnia złe, że praca w nich bez istotnej szkody dla zdrowia robotników jest nie do pomyślenia. Pomieszczenia robotnicze fabryk są nadzwyczaj ciasne, zastawione masą maszyn, nie posiadają żadnej wentylacji, strasznie gorące i do niemożliwości brudne.

I najbardziej znamienne jest to, że takie duże fabryki jak fabryka Scheiblera, Geyera i inne, od których można byłoby oczekiwać dobrego urządzenia fabryk, dotychczas nie zwracają żadnej uwagi na wentylację sal fabrycznych, na zmniejszenie ciasnoty itd.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s.61.

-
-

Zadanie 14. (4p.)

Na podstawie zamieszczonych tekstów źródłowych podaj argumenty, jakich używali Niemcy i Rosjanie, chcąc zachęcić Polaków do walki w 1914 roku po swojej stronie. W wykreślonych miejscach napisz po dwa argumenty strony niemieckiej i rosyjskiej.

Źródło A

Odezwa komendanta wojsk niemieckich i austriackich do Polaków- sierpień 1914

Polacy!

Zbliża się chwila oswobodzenia spod jarzma moskiewskiego. Sprzymierzone wojska Niemiec i Austro - Węgier przekroczą wkrótce granicę Królestwa Polskiego. Już się cofają Moskale. Upada ich krwawe panowanie, ciężące na Was od stu przeszło lat. Przychodzimy do Was jako przyjaciele. Zaufajcie nam! Wolność Wam niesiemy i niepodległość, za którą tyle wycierpieli ojcowie Wasi. Niech ustąpi barbarzyństwo wschodnie przed cywilizacją zachodnią, wspólną Wam i nam.

Powstańcie, pomni Waszej przeszłości, tak wielkiej i pełnej chwały. Połączcie się z wojskami sprzymierzonymi. Wspólnymi siłami wypędzimy z granic Polski azjatyckie hordy. Przynosimy też wolność i swobodę wyznaniową, poszanowanie religii, tak strasznie uciskanej przez Rosję. Niech z przeszłości i z teraźniejszości przemówią do Was jęki Sybiru i krwawa rzeź Pragi, i katowanie unitów.

Z naszymi sztandarami przychodzi do Was wolność i niepodległość.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Wiek XX i czasy współczesne*, Toruń 2004, s. 94

Źródło B

Odezwa Wielkiego Księcia Mikołaja – 14 sierpnia 1914

Polacy!

Wybiła godzina, w której przekazane Wam marzenie ojców i dziadów Waszych ziścić się może. Przed półtora wiekiem żywe ciało Polski rozszarpano na kawały, ale dusza jej nie umarła. Żyła ona nadzieją, że nadejdzie godzina zmartwychwstania dla Narodu Polskiego i dla pojednania się braterskiego z Wielką Rosją.

Wojsko rosyjskie niesie Wam błogą wieść owego pojednania. Niechaj się zatrzę granice, rozcinające na części Naród Polski. Niechaj Naród Polski połączy się w jedno ciało pod berłem Cesarza Rosyjskiego. Pod berłem tym odrodzi się Polska, swobodna w swej wierze, języku i samorządzie.

Jednego tylko Rosja spodziewa się po Was. Takiego samego poszanowania praw ludów, z którymi związały Was dzieje. Z sercem otwartym, z ręką po bratersku wyciągniętą, kroczy na Wasze spotkanie Wielka Rosja. Wierzy ona, iż nie zardzewiał miecz, który poraził wroga pod Grunwaldem. Od brzegów Oceanu Spokojnego do Mórz Północnych ciągną hufce rosyjskie. Zorza nowego życia dla Was wchodzi.

Niech zajaśnieje na tej jutrzni znamię Krzyża, godło męki i zmartwychwstania ludów. Zwierzchni Wódz Naczelny, Jenerał adiutant Mikołaj

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Wiek XX i czasy współczesne*, Toruń 2004, s. 94-95

Argumenty strony niemieckiej

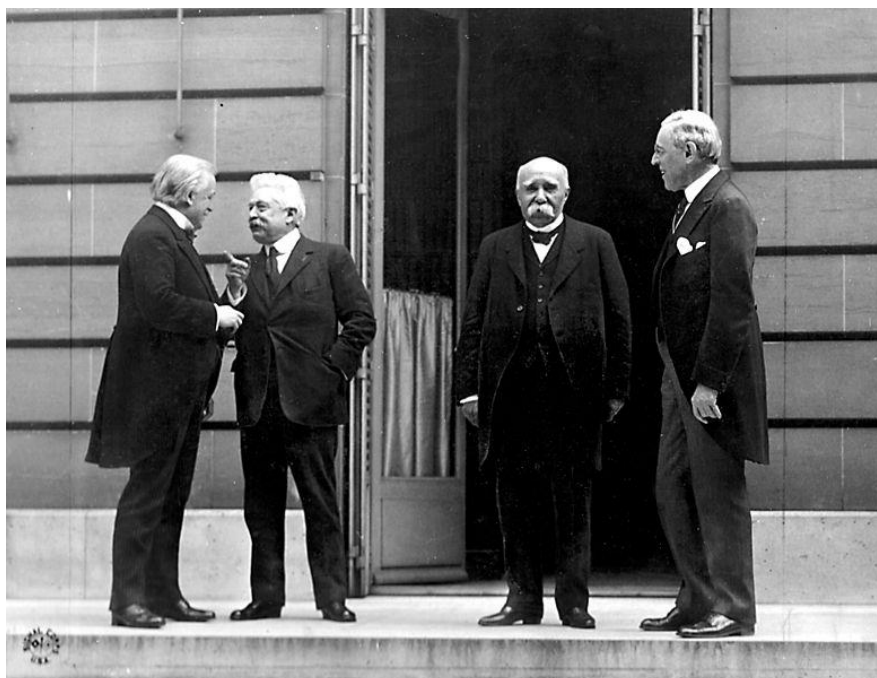
-
.....
-
.....

Argumenty strony rosyjskiej

-
.....
-
.....

Zadanie 15. (4p.)

Poniższa ilustracja przedstawia tzw. „Wielką Czwórkę”, czyli polityków, którzy mieli decydujący wpływ na treść postanowień traktatu wersalskiego. Podaj datę roczną zawarcia tego traktatu oraz nazwy trzech spośród czterech państw, które reprezentowali ci politycy.

www.polskieradio.pl (dostęp: 28.01.18)

A. Data podpisania traktatu wersalskiego -

B. Nazwy państw -

.....

Zadanie 16. (2p.)

Na podstawie lektury *Roosevelt jako Wilson. Amerykańskie cele w drugiej wojnie światowej*. Włodzimierza Batóga napisz, gdzie i kiedy doszło do pierwszego spotkania Wielkiej Trójki w pełnym jej składzie?

A. Miejsce

B. Rok

Zadanie 17. (3p.)

Na podstawie zamieszczonej mapy i wiedzy własnej, wskaż wydarzenia, które miały wpływ na ukształtowanie się granic między Polską a Niemcami po zakończeniu I wojny światowej. W tabelce przy właściwych wydarzeniach postaw znak X. Jedna z podanych odpowiedzi jest błędna.

wlaczpolske.pl (dostęp: 15.01.2018).

	Wydarzenie	Odpowiedź X
A	plebiscyt na Śląsku	
B	postanowienia pokoju ryskiego	
C	traktat wersalski	
D	powstanie wielkopolskie	

Zadanie 18. (3p.)

Na podstawie lektury *Ponad głowami Polaków. Sprawa polska na konferencji w Jaltie*. Wojciecha Materskiego podaj trzy postanowienia dotyczące przyszłości państwa polskiego, jakie podjęto w trakcie tej konferencji.

-

.....

-

.....

-

.....

Zadanie 19. (4p.)

Wpisz nazwiska postaci w odpowiadające im miejsca w tabeli, łącząc je z wydarzeniami lub pełnionymi przez nie funkcjami. Jedna z postaci nie pasuje od żadnej z odpowiedzi.

1. Władysław Anders
2. Eugeniusz Kwiatkowski
3. Władysław Sikorski
4. Józef Piłsudski
5. Roman Dmowski

	Opis	Postać
A	W odradzającej się po I wojnie światowej II Rzeczypospolitej pełnił funkcję Naczelnika Państwa. W 1926 r. dokonał przewrotu majowego.	
B	Polski generał. Dowodził II Korpusem w bitwie pod Monte Cassino. Po zakończeniu II wojny światowej pozostał na emigracji.	
C	Polski wicepremier i minister skarbu. Budowniczy portu i miasta Gdyni oraz inicjator powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego.	
D	Premier polskiego rządu na emigracji w czasie II wojny światowej. Zginął w katastrofie na Gibraltarze.	

Zadanie 20. (4p.)

Na podstawie źródeł i wiedzy własnej odpowiedz na pytania.

Źródło A

Rząd Rzeszy Niemieckiej i Rząd Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, Pragnąc wzmocnienia sprawy pokoju pomiędzy Niemcami a Z.S.R.R., i działając na podstawie podstawowych zasad Porozumienia o Neutralności zawartego w kwietniu 1926 r. pomiędzy Niemcami a Z.S.R.R, zawarły następujące Porozumienie:

Artykuł 1.

Obie Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się ponieść jakichkolwiek aktów przemocy, agresji, czy też jakichkolwiek ataków przeciw sobie, tak indywidualnie, jak i wspólnie z innymi Mocarstwami.

Artykuł 2.

Jeżeli jedna z Wysokich Umawiających się Stron stanie się przedmiotem działań wojennych trzeciego Mocarstwa, druga z Wysokich Umawiających się Stron w żaden sposób nie udzieli poparcia temu trzeciemu Mocarstwu.

Artykuł 3.

Rządy Wysokich Umawiających się Stron będą w przyszłości utrzymywać wzajemny kontakt, a to dla konsultacji w celu wymiany informacji o zagadnieniach dotyczących ich wspólnych interesów.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Wiek XX i czasy współczesne*, Toruń 2004, s. 12.

Źródło B

Karykatura będąca komentarzem zawartego w 1939r. Paktu Ribbentrop-Mołotow.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Wiek XX i czasy współczesne*, Toruń 2004, s. 13.

1. Podaj nazwiska obu postaci przedstawionych w Źródle B.

A.

B.

2. Czy karykatura nawiązuje do zacytowanego w Źródle A porozumienia niemiecko - radzieckiego? Zajmij stanowisko i uzasadnij je, odwołując się do obu źródeł.

Stanowisko

Uzasadnienie

.....

.....

.....

Zadanie 21. (4p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej odpowiedz czy poniższe zdania zawierają informację prawdziwą bądź fałszywą. Wpisz w odpowiednie rubryki tabeli *Prawda* lub *Falsz*.

Źródło A

www.newsweek.pl (dostęp: 18.01.18).

Źródło B

wzzw.wordpress.com (dostęp: 18.01.18).

Źródło C

wpolityce.pl (dostęp: 18.01.18).

	Wydarzenie	Prawda/fałsz
1	Wydarzenie chronologiczne najwcześniejsze przedstawiono w Źródle A.	
2	Źródło B przedstawia obrady Okrągłego Stołu .	
3	Jedno ze Źródeł przedstawia wydarzenie z I połowy XX wieku.	
4	Źródło C dotyczy ogłoszenia stanu wojennego 13 grudnia 1981 r.	

Brudnopis